

לשון נופל על מתמטיקה

החייל האמיץ שוויק

מאת: ירוסלב האשק, תרגום: רות בונדי וחיים איזק
הוצאת זמורה - ביתן-מודן, תל-אביב, 1980

פשוטה!..."
הרס"ר חדל לעשן, עיניו יצאו מחוריהן והוא רק מלמל: "כומתה הסר!" שוויק המשיך ברצינות: "ובכן, הוא התחיל להסביר לו את השיטה הפשוטה יותר איך לזכור את המספר 4268. 8 פחות 2 הן 6. עכשיו הוא כבר יודע 68. 6 פחות 2 הן 4. עכשיו הוא יודע 4 ו-68. עכשיו צריך רק לצרף את ה-2 ויש לנו 8-6-2-4. זה לא מעייף כשעושים את זה בעוד דרך אחרת, בעזרת כפל וחילוק. מגיעים לאותה תוצאה. 'תזכור', אמר אותו מפקח מסילה, 'שפעמיים 42 הן 84."

בשנה 12 חודשים. אם כן, תחסיר מ-84 12 ונשאר לך 72. תוריד עוד פעם 12 חודשים ויש לך 60. עכשיו אתה כבר יודע בוודאות את ה-6 ואת האפס אתה מוחק. עכשיו אנחנו יודעים 42, 68, 4. אם כבר מחקנו את האפס, אנחנו מוחקים את ה-4 מאחור, ובקלות יש לנו שוב 4268, מספר הקטר שצריך להעביר אל בתי המלאכה בליסה על הלאכה. כמו שאמרתי, בחילוק זה קל מאוד. אנחנו מחשבים את המקדם לפי תעריף המכס! אתה מרגיש לא טוב, אדוני הרס"ר? אם אתה רוצה, אני מוכן להתחיל: ליריה, היכון! טען! כוון! אש! לעזאזל, הרב-סרן לא היה צריך לשלוח אותנו לשמש! אני צריך להביא אלונקה. כשבא הרופא, קבע שיש כאן מקרה של מכת-שמש או של דלקת אקוטית של קרום-המוח.

כשהתאושש הרס"ר, עמד שוויק על-ידי ואמר "אני צריך עוד לגמור את הסיפור. האם אתה חושב, אדוני הרס"ר, שנהגה הקטר זכר את המספר? הכל התבלבל אצלו והוא הכפיל את הכל בשלוש, כיוון שנזכר בשילוש הקדוש. את הקטר לא מצא ועד היום הוא עומד במסילה מספר 16."

(כרך ב', עמ' 496-498)

ירוסלב האשק מתאר בספרו את קורותיו של החייל האמיץ שוויק. שוויק נלחם בכיורקטיה הסובבת אותו, ובמלחמה חסרת התכלית שאליה התגלגל בעל כורחו. הוא עושה זאת בעזרת חוש ההומור שלו. במסגרת ניחוחיו על הצבא, הוא צוחק על הרס"ר. להלן מובא ציטוט מתוך הספר, בו שיחה בין שוויק לרס"ר על הנושא איך לזכור את מספר הנשק.

"שוויק הביט בינתיים על מספר הרובה ואמר: '4268! מספר כזה היה לקטר אחד בפציקי במסילה ה-16. היו צריכים לגרור אותו אל בתי המלאכה בליסה על הלאכה לתיקון, אבל זה לא היה כל כך קל, כי לנהג הקטר, שהיה צריך לגרור אותו, היה זכרון גרוע למספרים. אז מפקח המסילה קרא לו למשרד שלו ואמר לו: 'במסילה ה-16 עומד הקטר מספר 4268. אני יודע שיש לך זכרון גרוע למספרים, ואם רשמים לך מספר על נייר, אתה מאבד אותו. ובכן, תקשיב טוב, וכיוון שאתה חלש במספרים, אוכיח לך שקל מאוד לזכור כל מספר שאתה רוצה. תראה: המספר של הקטר שאתה צריך לגרור אל בתי המלאכה בליסה על הלאכה הוא 4268. עכשיו שים לב. מספר הראשון הוא ארבע והשני הוא שתיים. עכשיו תזכור ארבעים ושתיים. זה שתיים כפול שתיים, כלומר: לפי הסדר קודם בא 4. 4 מחולק ל-2 הן 2 ושוב יש לך זה על יד זה 4-2."

עכשיו אל תיבהל! כמה זה 2 כפול 4? 8, נכון? עכשיו תשמור בזכרון ש-8 היא הספרה האחרונה של 4268. עכשיו, כשאתה

כבר זוכר, שהספרה הראשונה היא 4, השניה 2 והרביעית 8, לא נשאר לך אלא להיות פיקח ולזכור את 6 שלפני-8, וזה כבר פשוט מאוד. הספרה הראשונה היא 4, השניה 2, 2-4 הן 6. עכשיו אתה כבר בטוח שהספרה השניה מהסוף היא 6 ואתה כבר לא תשכח את סדר הספרות לעולם המספר 4268. חרות במוחך לנצח. לאותה תוצאה אפשר להגיע בדרך עוד יותר

